

Ramen för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik

Till finansutskottet

Finansutskottet har berett övriga utskott tillfälle att avge ett yttrande över proposition 2011/12:1 Budgetpropositionen för 2012 vad avser bl.a. ramarna för statsbudgetens utgiftsområden och aktuella motioner.

Civilutskottet behandlar i detta yttrande de förslag i budgetpropositionen och motstående motioner som rör utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik.

Sammanfattning

Civilutskottet tillstyrker att ramen för utgiftsområde 18 för budgetåret 2012 fastställs till den nivå som regeringen föreslagit. Utskottet anser att riksdagen även bör godkänna förslaget om en preliminär ram för 2013, 2014 respektive 2015 som riktlinje för regeringens budgetarbete. Motstående motionsförslag i dessa delar avstyrks.

Avvikande meningar, från S, MP, SD respektive V, har avgivits till förmån för förslagen om utgiftsområde 18 i respektive partimotion.

Utskottets överväganden

Propositionen

Regeringen föreslår att ramen för utgiftsområde 18 ska fastställas till 1 152 414 000 kr för 2012. Riksdagen föreslås vidare godkänna en preliminär fördelning av utgifter på utgiftsområden för åren 2013, 2014 och 2015 som riktlinje för regeringens budgetarbete. För utgiftsområde 18 innebär förslagen en ram om 1 155 miljoner kronor för 2013, 1 166 miljoner kronor för 2014 och 1 167 miljoner kronor för 2015.

Motionerna

Förslag om andra nivåer för ramen för utgiftsområde 18 läggs fram i partimotioner från Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Sverigedemokraterna respektive Vänsterpartiet.

Socialdemokraterna föreslår i sin motion 2011/12:Fi240 att ramen för utgiftsområde 18 för budgetåret 2012 ska fastställas till ett belopp som är 500 miljoner kronor högre än vad regeringen föreslagit. Även för de därpå följande åren 2013–2015 föreslås att ramen utökas med motsvarande belopp. Den utökade ramen ska användas till ett nytt anslag för subventionering av kreditgarantiavgifter vid lån för upprustning av bostadsfastigheter i socioekonomiskt utsatta områden.

Miljöpartiet föreslår i sin partimotion 2011/12:Fi241 att ramen för utgiftsområde 18 utökas med 240 miljoner kronor i förhållande till regeringsförslaget för vart och ett av åren 2012–2014. Ramförslagen utgår från en satsning på höjt bidrag till åtgärder mot radon i bostäder (5 miljoner kronor), hissbidrag (100 miljoner kronor), planeringsstöd för biologisk mångfald (100 miljoner kronor), bulleråtgärder (10 miljoner kronor), Fonden för fukt- och mögelåtgärder (10 miljoner kronor), e-tjänster för konsumentupplysning (1 miljon kronor), företagsorienterade insatser (2 miljoner kronor), utbildning om konsumenters rättigheter (3 miljoner kronor) och stöd till en fristående konsumentorganisation för läkemedelsfrågor (9 miljoner kronor).

Enligt förslaget i Sverigedemokraternas partimotion 2011/12:Fi242 bör ramen för utgiftsområde 18 under budgetåren 2012–2015 utökas med 105, 106, 107 respektive 108 miljoner kronor i förhållande till regeringsförslagen. Ramförslagen utgår från att anslaget för Stöd för att underlätta för enskild att ordna bostad minskar och att ett nytt anslag införs för ett garanti-program för upprustning av miljonprogramsområdena som uppgår till 140 miljoner kronor under respektive år.

I Vänsterpartiets partimotion 2011/12:Fi243 föreslås att ramen för budgetåret 2012 fastställs till ett belopp som är 1 615 miljoner kronor högre än vad regeringen föreslagit. Ramen för budgetåren 2013 respektive 2014 föreslås bli utökad med 3 115 miljoner kronor. Ramförslagen utgår från

att anslaget till Boverket höjs för information om upphandling (10 miljoner kronor) och att det införs nya anslag för investeringsstöd för hyresrätter (1 500 miljoner kronor), hissbidrag (50 miljoner kronor) samt information om kooperativ hyresrätt (10 miljoner kronor). Vidare utgår beräkningen av ramen från ett höjt anslag till Konsumentverket för kommunal konsumentvägledning (45 miljoner kronor).

De ovan beskrivna förslagen i budgetpropositionen och i partimotionerna om ramar för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik under 2012–2015 kan sammanfattas i följande tabell.

Tabell: Förslag om ram för utgiftsområde 18

Förslagen i partimotionerna redovisas som avvikelse från regeringens förslag. Beloppen anges avrundade till miljoner kronor.

	2012	2013	2014	2015
Regeringen	1 152	1 155	1 166	1 167
S	+500	+500	+500	+500
MP	+240	+240	+240	–
SD	+105	+106	+107	+108
V	+1 615	+3 115	+3 115	–

Utskottets ställningstagande

Inom utgiftsområde 18 faller verksamheter med bostads- och konsumentpolitisk inriktning. Dessa politikområden har stor betydelse både för människors vardag och för den ekonomiska utvecklingen i landet. Samtidigt är bostadsförsörjning och konsumtion beroende av den allmänna ekonomiska utvecklingen inom landet och internationellt.

Bostadsmarknaden och bostadsproduktionen har under en lång rad år präglats av en omfattande statlig påverkan genom regleringar och olika former av subventioner. Detta har bidragit till de obalanser på bostadsmarknaden som fortfarande i hög grad gör sig gällande. Under de senaste fem åren har det emellertid skett en omläggning av bostadspolitiken i syfte att normalisera sektorn och förbättra bostadsmarknadens funktionssätt. Utgångspunkten för detta arbete har varit att hushållens behov och önskemål ska vara styrande för hur bostadsbeståndet utvecklas. Denna omläggning har bl.a. inneburit att konkurrenssnedvridande subventioner har avvecklats, byggnadslagstiftningen har förenklats och att hyresbostadsmarknaden har fått nya konkurrensneutrala regler som har stöd av marknadens parter.

Det genomförda reformarbetet på statlig nivå har lett till förbättringar i bostadsmarknadens funktion, men fortfarande återstår stora strukturella problem. Bostadsbristen i delar av landet är ett påtagligt tecknen på att bostadsmarknaden fortfarande inte fungerar på ett sätt som innebär att efterfrågan möts av ett tillräckligt utbud. Enligt en relativt allmän uppfattning bland bedömare inom bostadssektorn krävs ett byggande på omkring 35 000–40 000 nya bostäder per år för att tillgodose en efterfrågan som

följer av bl.a. befolkningsutvecklingen och rörligheten på arbetsmarknaden. Under den senaste 20-årsperioden har denna nivå uppnått endast under något enstaka år. Den bostadsbrist som vi i dag ser är alltså en följd av en mycket lång period av obalans mellan utbud och efterfrågan på bostadsmarknaden. Det är knappast möjligt att på mycket kort tid komma till rätta med de ackumulerade problemen och uppnå en bostadsmarknad helt i balans. Ett långsiktigt framgångsrikt arbete kräver en konsekvent bostadspolitik som är inriktad på att tillhandahålla enkla och hållbara spelregler, men framför allt en aktiv medverkan av bostadsmarknadens alla aktörer. Det är nödvändigt att kommunerna tar sitt bostadsförsörjningsansvar och underlättar bostadsbyggandet genom bl.a. en effektiv planering och markanvisningar. Det är också viktigt att bygg- och fastighetsbranschen arbetar vidare med att svara mot bostadskonsumenternas efterfrågan.

På den statliga nivån behöver reformarbetet gå vidare genom att söka ytterligare förenklingar av regelverken och i samverkan med bostadsmarknadens aktörer undanröja återstående hinder för en anpassning av bostadsutbudet. En återgång till en bostadspolitik som bygger på omfattande statliga regleringar och subventioner saknar däremot helt stöd inom bostadssektorn. Civilutskottet kan emellertid konstatera att flera partier i sina förslag om statsbudgeten och politikens allmänna inriktning nu för fram förslag med en sådan inriktning. När det gäller den nu aktuella frågan om ramen för utgiftsområde 18 utgår exempelvis Vänsterpartiets förslag om ram från att ett omfattande bidragssystem för nyproduktion av bostäder införs. Ett motsvarande förslag förs även fram av Socialdemokraterna. I detta fall är det emellertid fråga om en skattesubvention, som inte belastar utgiftsområde 18 utan statsbudgetens inkomstsida. Oavsett vilken av dessa metoder man väljer torde de kostnadsdrivande och konkurrensbegränsande effekterna på bostadsmarknaden bli desamma.

Vidare utgår både Socialdemokraternas och Sverigedemokraternas ramförslag från att det ska införas ett system med subventionerade kreditgarantier för upprustning av miljonprogrammets bostadsområden. I båda fallen tycks förslagen utgå från en utredning som Statens bostadskreditnämnd (BKN) presenterade 2008. Det bör påpekas att de centrala företrädarna för de tilltänkta mottagarna av denna subvention, dvs. SABO och Fastighetsägarna, i sina remissvar på BKN:s utredning i huvudsak ställde sig avvisande till utredningsförslagen. Även civilutskottet anser att det finns starka invändningar mot den föreslagna användningen av kreditgarantier som bör beaktas. Det finns således inte heller av detta skäl anledning att utvidga ramen för utgiftsområde 18. Även i övrigt anser civilutskottet att förslagen om utgiftsområde 18 i de fyra partimotionerna utgår från anslagsförslag som har en felaktig inriktning, är dåligt underbyggda eller saknar trovärdig finansiering.

När det gäller konsumentpolitikens inriktning kan utskottet konstatera att arbetet med att stärka konsumenternas ställning och förbättra konsumentskyddet drivs vidare i ett flertal olika sammanhang. Regeringen framhåller

också i budgetpropositionen att konsumenterna ska erbjudas nödvändiga förutsättningar för att på ett rationellt sätt kunna ta del av det ökande utbudet och för att säkerställa ett ändamålsenligt konsumentskydd. Särskilt när det gäller det sistnämnda har arbetet en stark EU-prägel. Det finns emellertid även ett behov av att se över hur stödet till konsumenterna ser ut i olika delar av landet. Civilutskottet ser därför positivt på att regeringen tillsatt en utredning som ska se över det befintliga stödet till konsumenterna samt föreslå hur det bör organiseras och bedrivas (dir. 2011:38). Den föreslagna utgiftsramen torde ge möjlighet att fortsätta reformarbetet även inom det konsumentpolitiska området.

Sammanfattningsvis kan civilutskottet konstatera att inget av de förslag om nya anslag eller anslagshöjningar som bildar utgångspunkt för ramförslagen från Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet ger anledning att föreslå någon förändring av de förslag som lagts fram av regeringen. Civilutskottet förordar således att riksdagen fastställer ramen för utgiftsområde 18 under budgetåret 2012 till den nivå som regering föreslagit och godkänner regeringens ramförslag för budgetåren 2013–2015.

Stockholm den 25 oktober 2011

På civilutskottets vägnar

Veronica Palm

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Veronica Palm (S), Jan Ertsborn (FP), Magdalena Andersson (M), Anti Avsan (M), Carina Ohlsson (S), Eva Bengtson Skogsberg (M), Margareta Cederfelt (M), Jonas Gunnarsson (S), Hannah Bergstedt (S), Ola Johansson (C), Yilmaz Kerimo (S), Jessika Vilhelmsson (M), Jan Lindholm (MP), Otto von Arnold (KD), Carina Herrstedt (SD), Marianne Berg (V) och Katarina Köhler (S).

Avvikande meningar

1. **Ramen för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik (S)**

Veronica Palm (S), Carina Ohlsson (S), Jonas Gunnarsson (S), Hannah Bergstedt (S), Yilmaz Kerimo (S) och Katarina Köhler (S) anför:

Inom utgiftsområde 18 hanteras frågor som är centrala både i den generella välfärdspolitiken och i samhällsbyggandet för en långsiktigt hållbar utveckling. Det gäller inte minst samhällets ansvar för att trygga bostadsförsörjningen. Ett tillräckligt utbud av bostäder är en förutsättning för en fungerande arbetsmarknad och utbildning. Bostadsbristen kan på sikt få mycket negativa återverkningar på tillväxten och sysselsättningen. Den medför också omfattande problem för de enskilda hushållen.

Bostadsbyggandet föll kraftigt i samband med de åtgärder som vidtogs av den nya borgerliga regeringen efter 2006 års val. Sedan dess har bostadsbristen tilltagit och obalanserna på bostadsmarknaden ökat påtagligt. En grupp som har en särskilt svår bostadssituation är landets studerande vid högskolor och universitet. Bristen på studentbostäder är akut på i princip alla stora studieorter. Det krävs nu snabba åtgärder för att få igång bostadsbyggandet, men i budgetpropositionen saknas helt förslag med denna inriktning.

I många av de bostadsområden som byggdes under de s.k. rekordåren finns det i dag omfattande problem. Det handlar ofta om arbetslöshet och andra problem som kan följa av en ekonomisk, social och etnisk segregation. Det gäller emellertid också problem som följer av uteblivna investeringar i den byggda miljön. Behovet av upprustning och förnyelse är omfattande i framför allt många av miljonprogrammets bostadsområden. Det handlar både om helt nödvändiga åtgärder för att upprätthålla en grundläggande byggnadsstandard och om en kvalitetshöjande upprustning med utgångspunkt i de nya kraven på klimatanpassning och energieffektivisering av det svenska bostadsbeståndet. Det krävs nu statliga initiativ för att få igång upprustningsarbetet, men i budgetpropositionen saknas helt förslag med denna inriktning.

Vi kan vidare konstatera att den genomgång av statsbudgetens utgiftsområden som redovisas i budgetpropositionen under rubriken Nya föreslagna och aviserade reformer för 2012–2015 helt saknar överväganden som rör utgiftsområde 18. Det kan ses som ytterligare ett tecken på att det saknas en politisk ambition från regeringens sida att ta itu med de omfattande problemen på bostadsmarknaden. I Socialdemokraternas budgetmotion finns det däremot flera förslag som är inriktade på ett statligt ansvarstagande för bostadsförsörjningen och för arbetet med att anpassa bostadssektorn till de energipolitiska målen. Vi lägger också fram förslag som ska ge kommunerna bättre möjligheter att leva upp till sitt bostadsförsörjningsansvar.

Vårt ramförslag för utgiftsområde 18 innebär att 500 miljoner kronor årligen kan satsas på att underlätta en grön upprustning av miljonprogrammets bostäder. Utgångspunkten är att statliga kreditgarantier ska kunna användas för att garantera lån även till underhåll och ombyggnader. I områden med särskilt svag socioekonomisk status, där det är svårt att höja hyrorna för de boende, ska staten på vissa villkor kunna subventionera lånegarantiavgiften. Vi föreslår en garantiram på 20 miljarder kronor, vilken skulle kunna täcka lånebehovet vid upprustning av ca 60 000 lägenheter.

Vi föreslår också att det införs en investeringsstimulans till byggande av studentbostäder och hyresrätter. Stimulansen bör utgå enligt i princip den modell som tidigare fanns för byggande av mindre hyresrätter och studentbostäder i tillväxtområden. Den nya stimulansen bör dock inte begränsas till mindre lägenheter utan i stället riktas mot den lägenhetstyp som de enskilda kommunerna i sin bostadsförsörjningsplan anger att det råder brist på. Investeringsstimulansen bör liksom tidigare utgå med en skattekreditering som motsvarar skillnaden mellan den moms som fastighetsägaren betalat för projektet och ett belopp motsvarande en momssats på 6 %. Denna konstruktion innebär att kostnaden inte belastar utgiftsområde 18 utan statsbudgetens inkomstsida. Stimulansen ska emellertid självklart ses som en del i en sammanhållen bostadspolitisk satsning.

Förslaget i Socialdemokraternas partimotion 2011/12:Fi240 för utgiftsområde 18 innebär att ramen för respektive år 2012–2015 utvidgas med 500 miljoner kronor i förhållande till regeringsförslaget. Vi anser att riksdagen bör bifalla detta förslag och avslå regeringsförslaget samt övriga motionsförslag om utgiftsområde 18.

2. Ramen för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik (MP)

Jan Lindholm (MP) anför:

Förslaget i budgetpropositionen om ramen för utgiftsområde 18 kan ses som en bekräftelse på den frånvaro av politiskt ansvarstagande för landets bostadsförsörjning som präglat den nuvarande regeringens insatser på området. Det saknas således helt förslag om åtgärder inriktade på att lösa de omfattande problemen inom bostadssektorn. Sverige behöver en ny bostadspolitik som innebär att obalanserna på bostadsmarknaden i olika delar av landet kan hanteras. Det gäller såväl bostadsbrist i landets storstäder som bostadsöverskott och andra problem på mindre orter och i glesbygden. Vi behöver en bostadspolitik som kan påskynda en klimatanpassning och energieffektivisering av bostadsbeståndet. Det är också nödvändigt att bostadspolitiken tar sig an frågor om den undermåliga inomhusmiljön och den bristande tillgängligheten i delar av bostadsbeståndet. Vidare måste bostadspolitiken erbjuda metoder för en fysisk planering av den byggda miljön som tillgodoser olika krav på en varsam miljöanpassning och hushållning med befintliga värden.

Miljöpartiet lägger i sin budgetmotion och i kommittémotioner fram ett antal förslag på det bostadspolitiska området som kan ses som ett första steg för en återupprättad bostadspolitik. För utgiftsområde 18 föreslås att ramen årligen utvidgas med 240 miljoner kronor i förhållande till regeringsförslaget. Det ger utrymme för ett antal angelägna åtgärder med bostadspolitisk inriktning. Boverket ges möjlighet att utveckla ett miljömålsanknutet kunskapsutvecklingsprogram för att öka kompetensen när det gäller kopplingen mellan miljö och planeringsfrågor hos politiker och handläggare i kommunerna och på länsstyrelserna. Ett nytt hissbidrag införs för att öka tillgängligheten och ge flera äldre möjlighet att bo kvar i sin invanda miljö. En satsning görs på att stärka arbetet med bullerfrågor i samhällsplaneringen och för att uppnå uppställda mål om en minskning av trafikbullret. En informationskampanj om riskerna med radon i bostäderna kan genomföras och anslaget för bidrag till åtgärder mot radon kan höjas. Medel anslås för en nystart av Fonden för fukt- och mögelskador så att en strategi för nödvändiga insatser i felkonstruerade hus kan utarbetas.

Det bör i sammanhanget påpekas att Miljöpartiets förslag om bostadspolitiskt motiverade satsningar även gäller åtgärder som inte finansieras med anslag inom utgiftsområde 18. Miljöpartiet föreslår ett utvidgat ROT-avdrag som omfattar ägare av både flerbostadshus och småhus. Förslaget innebär att ROT-avdraget i större utsträckning uppmuntrar åtgärder som är inriktade på energieffektivisering av bostadsbeståndet. Särskilt angeläget är det att renovera och samtidigt effektivisera de stora bostadsområden som byggdes under 1960- och 1970-talen, de s.k. miljonprogramsområdena.

Inom utgiftsområde 18 hanteras också konsumentpolitiken. Även på detta område saknas det i budgetpropositionen förslag om nya satsningar. Miljöpartiets förslag om ramen för utgiftsområdet ger däremot utrymme för flera angelägna insatser. Konsumentverket ges i uppdrag att bedriva olika företagsorienterade åtgärder som bl.a. ska leda till bättre kunskap hos näringsidkare om konsumenternas rättigheter. Vidare ges Konsumentverket resurser för att utveckla olika e-tjänster som konsumenterna efterfrågar. Det är också angeläget att regeringen tar sig an frågan hur en bra konsumentrådgivning ska kunna tillhandahållas i landets alla kommuner. Här krävs det emellertid en utredning innan behovet av eventuella statliga åtgärder kan klarläggas. Slutligen, när det gäller nya satsningar med konsumentpolitisk inriktning, föreslår Miljöpartiet att det åter ska utgå ett stöd till en fristående konsumentorganisation för läkemedelsinformation utifrån ett brukarperspektiv, liknande det stöd som tidigare utgick till konsumentorganisationen Kilen.

För att möjliggöra de angelägna satsningar som kortfattat beskrivits ovan behöver ramen för utgiftsområde 18 utvidgas i enlighet med förslaget i Miljöpartiets partimotion 2011/12:Fi241. Jag anser att detta förslag bör vinna riksdagens bifall, liksom det förslag om ROT-avdraget som hanteras på statsbudgetens inkomstsida. Regeringsförslaget och förslagen i övriga partimotioner bör således avslås.

3. Ramen för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik (SD)

Carina Herrstedt (SD) anför:

Bostaden och hemmet utgör ramen för varje enskild människas liv. Det innebär att bostadspolitikerna har en central uppgift när det gäller att skapa väl fungerande förutsättningar för människor att bo och leva i de bostadsformer som passar vars och ens livssituation bäst. Samtidigt får den statliga bostadspolitikerna inte ges en sådan omfattning och inriktning att den riskerar att begränsa människors fria val eller inskränka det kommunala självstyret. Detta är några centrala utgångspunkter för Sverigedemokraterna när olika bostadspolitiska frågor ska prövas. Det gäller även vid överväganden om den nu aktuella frågan om statsbudgetens fördelning och ramen för utgiftsområde 18.

Det finns en rad bostadspolitiska utmaningar som det är nödvändigt att ta itu med under de närmaste åren. Det gäller inte minst bristen på bostäder i stora delar av landet och bostadsutbudets dåliga anpassning till både äldres och ungas behov. Särskilt allvarig är bristen på bostäder för studenter.

Ett stort problemkomplex, som självklart inte kan hanteras enbart av bostadspolitikerna, gäller de bostadsområden där våra svenska värderingar inte längre är normgivande. Dessa problem gör sig framför allt gällande i miljonprogrammets flerbostadshusområden, vilka ofta kännetecknas av en hög andel invandrare som står utanför arbetsmarknaden och är fast i bidragsberoende. I dessa områden finns det ofta ett stort behov av upprustning och omstrukturering av bostadsbeståndet.

Sverigedemokraterna redovisar i sin budgetmotion ett antal åtgärder som kan bidra till att minska problemen på bostadsmarknaden och vända en negativ utveckling. Det kritiska läget på studentbostadsmarknaden kan begränsas genom att man gör det skattefritt att hyra ut halva bostaden, skattebefriar andrahandsuthyrningen och gör reglerna mer flexibla. Produktionskostnaderna för i synnerhet studentbostäder och andra små lägenheter kan hållas nere om regelverk och byggnormer ses över med inriktningen att underlätta byggande till låga kostnader. Sverigedemokraterna vill även avskaffa fastighetsskatten för studentbostäder och se över skatteregelverket när det gäller olika boendeformer. En annan viktig aspekt är att skapa förutsättningar för flyttkedjor för att främja rörligheten på marknaden.

När det gäller anslag med den inriktning som hanteras inom utgiftsområde 18 anser Sverigedemokraterna att det främst finns ett behov av att inrikta de statliga satsningarna på att få igång en upprustning och omstrukturering av bostadshusen i utanförskapsområden. Ramen för utgiftsområdet föreslås år 2012 utökas med 105 miljoner kronor i förhållande till regeringsförslaget för att möjliggöra en sådan satsning. Förslaget innebär att ramen åren därefter vidgas ytterligare något. Genom att anslaget till den s.k. kommunala hyresgarantin i dagsläget endast utnyttjas till en mindre

del, kan även en omfördelning inom utgiftsområdet göras så att det nya anslaget för bidrag till miljonprogramsområdena kan bestämmas till 140 miljoner kronor.

Utgångspunkten för det nya bidraget är att det i grunden är fastighetsägarna och kommunerna som gemensamt bär ansvaret för upprustningen av miljonprogramsområdena. Eftersom alla upprustningsåtgärder i dessa områden inte är företagsekonomiskt motiverade, finns det emellertid motiv för staten att bidra till att finna finansieringslösningar. Det föreslagna anslaget bör användas till ett program med kreditgarantier för lån till upprustning enligt en modell som utarbetats av Statens bostadskreditnämnd (BKN). Detta program ger möjlighet att garantera upprustningslån inom en ram på 20 miljarder kronor samt att subventionera garantiavgifter med ett belopp på upp till 500 miljoner kronor. Därutöver innebär programmet att det blir möjligt att fördela ett stimulansbidrag på 50 miljoner kronor för att genomföra upprustningsprojekt.

Jag anser att riksdagen bör ställa sig bakom förslaget i Sverigedemokraternas partimotion 2011/12:Fi242 om en utvidgning av ramen för utgiftsområde 18 under åren 2012–2015. Regeringens ramförslag liksom motsvarande förslag i de övriga partimotionerna bör avslås.

4. Ramen för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik (V)

Marianne Berg (V) anför:

Det råder bostadsbrist i 120 av landets kommuner och i alla större städer i Sverige. Unga och studerande kan inte få ett eget boende utan blir hänvisade till osäkra andrahandskontrakt eller till att bli inneboende. Bostadsmarknaden blir alltmer segregerad. Hyresrätter som människor med vanliga inkomster kan efterfråga omvandlas till bostadsrätter som sedan säljs vidare till höga priser. Miljonprogrammets bostadsområden behöver rustas upp och anpassas till dagens krav på energieffektivitet. Bostadsbeståndet och offentliga lokaler behöver tillgänglighetsanpassas för att svara mot behoven hos en allt större del äldre personer i befolkningen. Landets konsumenter behöver ett stöd som kan balansera de kommersiella intressena.

Det är uppenbart att Sverige behöver en ny statlig bostadspolitik och att staten bör ta ett större ansvar på konsumentområdet. I båda fallen medför en sådan omläggning av politiken även behov av en ökad ekonomisk satsning från statens sida. I Vänsterpartiets budgetmotion 2011/12:Fi243 läggs det fram förslag som innebär en omprioritering inom statsbudgeten som lämnar utrymme för en betydande offensiv satsning på de aktuella områdena. Det sker både genom en omfördelning på statsbudgetens inkomstsida och genom en utvidgning av ramen för utgiftsområde 18.

Omprioriteringen på inkomstsidan ger möjlighet att införa ett nytt upprustningsprogram för flerbostadshus. Vänsterpartiets förslag innebär en satsning på 3 miljarder kronor, vilket innebär att 60 000 lägenheter kan renoveras och rustas upp varje år. Upprustningen ska självfallet leda till en

påtaglig energieffektivisering, men det ska också ställas ett demokratikrav som innebär att åtgärderna ska vidtas i nära samråd med de boende. Ett motsvarande belopp avsätts för ett särskilt stöd till upprustning av välfärdslokaler som skolor, förskolor och äldreboenden i kommunal eller landstingsägda regi. För en energiomställning av landets småhus avsätts 300 miljoner kronor som även kan förväntas ge en rad arbetstillfällen över hela landet. Slutligen när det gäller de satsningar som ska hanteras på statsbudgetens inkomstsida innebär Vänsterpartiets förslag att 2 miljarder kronor används för att bygga bort hinder mot tillgängligheten i offentliga lokaler och affärslokaler som restauranger och butiker.

När det sedan gäller finansieringen av de satsningar som ska hanteras inom utgiftsområde 18 föreslår Vänsterpartiet att ramen för utgiftsområdet utökas med 1 615 miljoner kronor 2012 och med 3 115 miljarder kronor för vart och ett av de därpå följande två budgetåren. Det ger möjlighet att införa ett anslag för ett nytt investeringsstöd till nyproduktion av hyresrätter. Detta stöd ska även kunna utgå till hyresrätter för studentboende. Stödet ska uppgå till högst 25 % av produktionskostnaden eller maximalt 200 000 kr per lägenhet. Anslaget beräknas till 1,5 miljarder kronor för 2012 och till 3 miljarder kronor för 2013 respektive 2014. Detta innebär att stöd bör kunna ges till en produktion på 15 000 lägenheter per år. Vidare kan ett nytt hissbidrag för att påskynda tillgänglighetsanpassningen av bostadsbeståndet införas. Ett årligt anslag om 50 miljoner kronor ger möjlighet till stöd med upp till 25 % av kostnaden för en hissinstallation. För att stärka den ickespekulativa delen av bostadsmarknaden inrättas också ett anslag på 10 miljoner kronor för information om hur den kooperativa hyresrätten kan utvecklas och stärkas. Boverkets anslag ökas med 10 miljoner kronor för informationsverksamhet för att få till stånd bättre upphandlingar i kommunerna och för att motverka ekonomisk brottslighet vid bostadsbyggande.

Vänsterpartiets förslag om en utvidgad ram för utgiftsområde 18 ger också möjlighet till en nödvändig satsning på den kommunala konsumentvägledningen. Ett stöd på 45 miljoner kronor per år som administreras av Konsumentverket ska användas i arbetet med att ge människor i alla kommuner tillgång till en god konsumentvägledning.

Sammanfattningsvis föreslår jag att riksdagen ställer sig bakom förslagen i Vänsterpartiets partimotion 2011/12:Fi243 (V) om ram för utgiftsområde 18 under perioden 2012–2014 samt övriga förslag med bostadspolitisk inriktning. Motsvarande förslag i budgetpropositionen och i övriga partimotioner bör avslås.